

حریقهای عمدی و طرق کشف آنها آثار و علائم آتش سوزی عمدی « ۳ »

تا سال ۱۹۳۰ عقیده متخصصین آتش سوزی بر این بود که در هر نقطه‌ای حریق اتفاق بیفتد کلیه آثار و علائم ومدارك ارتكاب جرم از بین رفته و برگه‌ای برای تعقیب مجرم باقی نمیماند. و روی همین عقیده بود که مأمورین کشف جرائم کمتر در پی کشف حقیقت برآمده و دانسته یا ندانسته در مورد علل یک حریق اظهاری عقیده نموده و یک یا چند نفر را بنام مجرم معرفی مینمودند :

لکن از سال ۱۹۳۰ بعد در نتیجه توسعه دانش تشریحی و آزمایشگاهی و پیشرفت فنون مختلفه و بهره‌برداری از آنها مانند :

- ۱ - اسپکتروگراف^۱
- ۲ - اشعه ماوراء بنفش^۲
- ۳ - اشعه مادون قرمز^۳
- ۴ - جاروهای الکتریکی^۴

و از همه مهمتر وجود کارشناسان آزموده و بازرسان ویژه آتش سوزی و مأمورین تربیت شده آتش نشانی کشف جرائم آتش سوزی را سهل نموده و اکنون میتوان از وجود کمترین آثار جرم در صحنه حریق پی بعلم و جهات حریق برده و حقیقت را روشن نمود. آتش سوزی همیشه اثراتی از خود باقی میگذارد ولی گاهی این آثار طوریکه مأمورین مربوطه در اولین برخورد با آنها و مشاهده صحنه حریق عمدی بودن آنها تشخیص داده درصدد کشف علل حریق و یافتن مجرم برمیآیند.

وزمانیهم مهارت و ورزیدگی مجرم طوریکه هرگونه شبهه عمدی بودن حریق را از بین برده و مأمورین را حتی گاهی گمراه مینماید. لکن در همین وضع بخصوصهم مأمورینی هستند که با نظر تیزبین خود برگه جرم را بدست آورده و مجرم را بدست عدالت میسپارند. یک نکته مهم را باید هر مأمور آتش نشانی همیشه در مد نظر داشته باشد و آن این است که :

« هر آتش سوزی را عمدی تلقی نمایند و با این تصور درصدد کشف علل و جهات آن برآیند تا خلاف آن ثابت گردد »

متخصصین آتش سوزی و مأمورین کشف جرائم حریق و حتی مأمورین آتش نشانی باید از ابتدای ورود بصحنه حریق بانظر دقت و کنجکاوی هر چیزی را مورد توجه مخصوص

۱ - Spectrograf - ۲ Ultra - Violet - ۳ Infra - Redray - ۴ Vacuum Distillation

حریقهای عمدی و طرق کشف آنها

قرارداده و کوچکترین واقعه یا اقدامی را نادیده و بی اهمیت تلقی ننمایند زیرا چه بسا اتفاق افتاده است که یک عمل جزئی یا یک تحول کوچک را هنمای کشف یک موضوع مهم و اساسی شده است.

اولین چیزیکه باید جلب توجه مأمورین اطفای حریق و بازبرسان را بنماید نوع آتش سوزی و نحوه حریق است:

معمولاً حریقهای عادی فقط در یک محل و آنهم بطور خیلی ساده و با بطؤ و کندی پیشروی مینمایند ولی اگر صحنه آتش سوزی غیر از این را نشان دهد باید یقین نمود که این حریق ساده نیست و باید تعمدی در ایجاد آن بکار رفته باشد.

اینکه برای روشن شدن ذهن خوانندگان محترم آثار و علائمی که در آتش سوزی عمدی بچشم میخورند و بشرح زیر میباشند بیان میشود:

حریقهای موضعی و متعدد

اگر در یک صحنه آتش سوزی چند محل دستخوش حریق واقع شده و توسعه آنها بطور یکنواخت و هم آهنگ باشد مسلم است که این حریق عمدی بوده است. زیرا معمولاً حریق غیر عمدی در یک یاد و نقطه نزدیک بهم اتفاق میفتد که پس از چند لحظه بهم متصل شده و یک محل را تشکیل میدهد ولی موقعیکه مقصود ایجاد حریق دامنه دار و مخرب باشد شخص مرتکب برای انجام کامل نقشه خود در محل‌های مختلف ایجاد حریق مینماید که مأمورین آتش نشانی نتوانند بموقع آنها را خاموش نمایند و چون مرتکب برای انجام عمل خود بیش از چند لحظه فرصت ندارد در نتیجه تمام حریقهای ارتكابی او در یک زمان و یا با چند ثانیه اختلاف شروع میشود که این نکات خود بهترین دلیل آتش سوزی عمدی است.

استشمام بوی نفت و بنزین در محل آتش سوزی :

اگر در محل آتش سوزی بوی نفت و سایر مواد نفتی استشمام شود و وضع محل حریق طوری باشد که قبل از آتش سوزی مواد نفتی در آن حدود نبوده است مسلم است که این آتش سوزی عمدی است :

مثلاً اگر در یک مغازه دار و فروشی که مواد نفتی وجود ندارد و بعد از اینکه این محل دستخوش حریق واقع شد بوی نفت در آنجا استشمام گردید این امر میرساند که شخص مرتکب برای ایجاد حریق از مواد نفتی استفاده نموده است.

ولی باید دانست که تنها مواد نفتی نیستند که آتش را زود و دامنه حریق را توسعه میدهند بلکه مواد دیگری هم هستند که قدرت آتش افروزی آنها کمتر از نفت نیست. این مواد عبارتند از:

مواد کلر دار

نیتروسلولز

مواد سولفور دار

حریقهای عمدی و طرق کشف آنها

اسیدهای هیدروکلریک و غیره.

برای اینکه در موقع آتش سوزی تشخیص دهیم چه ماده‌ای موجب آتش سوزی شده است باید برنگ دود شعله‌های آتش توجه خاص مبذول داریم. اگرچه گاهی آتش سوزی با دود خیلی کم و حتی بدون دود انجام میشود لکن باید دانست که این جریان بسیار کم و بلکه نادر است و بیشتر آتش سوزیها با دود زیاد بچشم میخورند و در نتیجه از رنگ دود آنها میتوان بوجود مولد حریق پی برد.

شناسائی انواع دودها

دودهای حریق دارای رنگها و بوهای مختلفی میباشد که هر کدام معرف نوع ماده مشتعل شده میباشد. اینک خصوصیات هر کدام را اختصاراً بیان میکنیم:

دود سفید:

اگر در محل آتش سوزی دود سفید بچشم بخورد این دود دلیل بر سوختن اجسام مرطوب و نمناک میباشد. اجسام فسفردار تولید دود سفید مینمایند ولی بوی آن کاملاً مشخص و با بوی مواد نباتی تازه یا نمناک فرق دارد. دودهای سفید رنگی که بینی و گلورا تحریک و ناراحت مینمایند وجود مواد کلردار را میرسانند.

دود خاکستری:

دود خاکستری متمایل بسفید دلیل بر سوختن نباتات و علوفه خشک میباشد.

دود سیاه:

اگر چه دود سیاه معمولاً دلیل بر وجود احتراق ناقص میباشد ولی اگر همین دود سیاه باشعله‌های سرکش و متصاعد بچشم بخورد حاکی از وجود مواد نفتی در محل آتش سوزی است که مرتکبین برای تسریع در آتش افروزی از آنها استفاده نموده‌اند!

سایر رنگها:

دودهای قهوه‌ای متمایل بسرخ. زرد تند. یا زرد قهوه‌ای علامت سوختن فیلم یا اجسامیست که از نیتروسولوز. مواد سولفوردار. مواد نیتریک. سولفوریک و یا اسیدهای هیدروکلریک ترکیب شده‌اند.

دود نارنجی و آبی:

اگر رنگ دود نارنجی باشد دلیل بر اشتعال الکل زیاد است و چنانچه رنگ دود آبی باشد این امر میرساند که فقط برای تسریع در آتش سوزی از الکل استفاده نموده‌اند.

بر آورد درجه حرارت از روی رنگ شعله:

یکی از اقدامات بسیار مهم و درعین حال خطرناک مأمورین کشف جرائم آتش سوزی بویژه مأمورین آتش نشانی این است که درحین آتش سوزی فداکاری نموده برای بدست آوردن مدارک و اسناد مهم و یا برای نجات جان حریق زدگان داخل شعله‌های حریق گردند.

حریقهای عمدی و طرق کشف آنها

بدیهی است اگر این اشخاص میزان درجه حرارت آتش را ندانند و بخواهند تحت تأثیر احساسات و وظیفه‌شناسی و نوع دوستی قرار گرفته و دست بیک عمل خطرناک زده خود را بآتش بیندازند نه تنها اقدام آنها منتج ب نتیجه‌ای نخواهد شد بلکه خودشان هم دستخوش نابودی قرار خواهند گرفت.

پس این اشخاص باید میزان تقریبی درجه حرارت هر حریقی را بدانند تا با استفاده از وسائل مخصوص و پیش‌بینی‌های لازم بهتر بتوانند وظیفه خود را انجام دهند.

بطور کلی باید دانست که شعله‌های قرمز رنگ . . . درجه سانتیگراد حرارت دارند. شعله‌های قرمز پررنگ تا حدود . . . ۱۱۰ درجه سانتیگراد و شعله‌های قرمز متمایل بسفید تا . . . ۱۲۰ درجه سانتیگراد حرارت دارند.

ولی شعله‌های سفید حرارتشان تا . . . ۱۵۰ درجه سانتیگراد میرسد.

